

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยเรื่อง "ผลของการใช้ "วิธีเจียบ" ในการสอน คำศัพท์ภาษาไทย ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ของนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1" ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำเสนอโดยแบ่ง ออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญของภาษาไทยและการเรียนการสอนภาษาไทย

ความสำคัญของภาษาไทย

จุดประสงค์ของการสอนภาษาไทย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

การสอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษา

กิจกรรมการเข้าใจคำศัพท์

2. ความเป็นมาของการสอนภาษาโดย "วิธีเจียบ"

ความสำคัญและความหมายของ "การเจียบ"

หลักการและพื้นฐานของการสอนโดย "วิธีเจียบ"

ลักษณะทั่วไปในการสอนภาษาโดย "วิธีเจียบ"

ขั้นตอนการสอนคำศัพท์ภาษาไทย โดย "วิธีเจียบ" ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น

คามหลักการของ กาเคนโย และหน่วยสันติภาพสหรัฐอเมริกาประจำ

ประเทศไทย

3. แนวการสอนภาษาไทยแก่นักเรียนที่พูดสองภาษา

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศ

ความสำคัญของภาษาไทยและการเรียนการสอนภาษาไทย

ความสำคัญของภาษาไทย

การเรียนการสอนภาษาไทยที่จะประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน เห็นความสำคัญของภาษาไทยในอันที่จะเป็นประโยชน์ต่อคนและประเทศชาติ ครูผู้สอนจึงต้องชี้แจงให้ผู้เรียนทราบและเข้าใจความสำคัญของภาษาไทยในเรื่องต่อไปนี้

1. ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติไทย เพราะเป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคนทั้งชาติ เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาติไทยเพราะเป็นภาษาของเราเอง ที่พระมหากษัตริย์ไทยพระองค์หนึ่งทรงคิดประดิษฐ์ขึ้นมา คาวที่นักเรียนทุกคนจะต้องภูมิใจและพยายามเรียนรู้ ฝึกฝนจนใช้ภาษาไทย ได้ถูกต้องคล่องแคล่วสมกับที่เป็นคนไทย

2. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยด้วยกัน ถ้านักเรียนเรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาไทยให้ได้ดีแล้ว ก็จะสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นเป็นที่เข้าใจกันและ ได้รับความสำเร็จในการทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี

3. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการศึกษาเล่าเรียน ไม่ว่านักเรียนจะเรียนรู้สิ่งใด ย่อมต้องอาศัยทักษะของภาษาไทย การฟัง การพูด อันได้แก่ การสนทนา ชักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การอ่านและการเขียนประกอบกับความคิด วิจารณญาณวิเคราะห์ สิ่งที่ศึกษานั้นจึงจะ ได้รับความรู้อย่างสมบูรณ์และถูกต้อง

4. ภาษาไทยมีความสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรมและความเจริญต่าง ๆ ของคนไทยรุ่นหนึ่ง ไปยังอีกรุ่นหนึ่งติดต่อสืบเนื่องกันไปเรื่อย ๆ โดยไม่ขาดสาย ดังนั้นวัฒนธรรมอันมีค่าซึ่งได้แก่ เพลงกล่อมเด็ก บทร้อยกรอง เพลงพื้นเมือง วรรณคดี และคติธรรมต่าง ๆ ตลอดจนศิลปวัตถุ การอาชีพ การประดิษฐ์ สิ่งของเครื่องใช้ จึงควรรักษาไว้ให้ สืบทอดตลอดไป

5. ภาษาไทยมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพกิจกรรมต่าง ๆ ทุกอาชีพด้วย ต้องอาศัยภาษาไทยเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกให้กิจการดำเนินไปด้วยดี บางอาชีพ

ก็อาศัยภาษาไทยโดยตรงเช่น อาชีพนักร้อง ผู้ประกาศทางวิทยุและโทรทัศน์ นักเรียน หมายความว่า ฯลฯ บางอาชีพก็อาศัยภาษาไทยโดยทั่วไป เช่น ผู้ค้าขาย นายแพทย์ กรรมกร ฯลฯ

6. ภาษาไทยมีความสำคัญต่อการปกครอง ประเทศไทยมีการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การปกครองระบอบนี้จะดำเนินไปได้ด้วยดี นั้น ต้องอาศัยประชาชนที่ได้รับการศึกษาดี และมีความรู้ในภาษาไทยเป็นอย่างดี มิฉะนั้น แล้วการบริหารงานของรัฐบาลก็จะประสบอุปสรรค ไม่สามารถพัฒนาประเทศไทยได้ดี เท่าที่ควร เช่น รัฐบาล หรือผู้แทนราษฎร ชี้แจงนโยบาย หรือทำความเข้าใจในงานพัฒนา ประเทศต่อประชาชน ถ้าสามารถใช้ภาษาทำความเข้าใจตรงกันได้ ก็จะสามารถทำงาน ร่วมกัน ทำให้ประเทศชาติเจริญ พัฒนาไปตามจุดประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2528)

จุดประสงค์ของการสอนภาษาไทย

เมื่อครูปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาไทย และเห็นความสำคัญของภาษาไทยให้ได้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการมุ่งหมายไว้ การเรียนการสอนก็จะเป็นผลดี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอนภาษาไทยสามารถบรรลุตามจุดประสงค์ของการสอนภาษาไทยที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ดังนี้

1. มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์ อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
2. สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ทั้งการรับรู้และถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดอย่าง มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
3. สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้
4. มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่านและใช้เวลาว่างในการแสวงหา ความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชน และแหล่งความรู้อื่น ๆ

5. สามารถใช้ประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาไทยมาช่วยในการคิดตัดสินใจ แก้ปัญหาและวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

6. มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทย และ วารณคดีทั้งในด้านวัฒนธรรมประจำชาติ และการสร้างเสริมความมั่งคั่งในชีวิต

จากจุดประสงค์ของการสอนภาษาไทยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การเรียนการสอน ภาษาไทยในชั้นประถมศึกษา ครูผู้สอนต้องสามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้มีทักษะทั้ง 4 มีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย สามารถแก้ปัญหา ตัดสินใจ รู้จักหาความรู้เพิ่มเติม ตลอดจน สื่อความหมายทางภาษาไทย ได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นการจักรกระบวนการเรียนการสอน ภาษาไทย จึงควรมีวิธีการให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติหลายรูปแบบก็จะช่วยให้การเรียนการสอน บรรลุผลได้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2534) ได้เสนอแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยไว้ คือ

1. แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย มีดังนี้

1.1 ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนให้ถูกต้องคล่องแคล่ว โดยการฝึก ทักษะแต่ละอย่างให้แน่นยำ แล้วจึงฝึกทักษะทั้ง 4 ให้สัมพันธ์กัน รวมทั้งส่งเสริมความคิด ควบคู่กันไปด้วย การกำหนดจุดประสงค์ในการสอน แม้ว่าจะกำหนดทักษะใดทักษะหนึ่ง ขึ้นมา เช่น ฟังแล้วจับใจความสำคัญได้ ในขั้นของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะมีการอ่านคือ มีคนอ่านให้ฟัง และมีการพูดเพื่อตอบคำถามแสดงความเข้าใจ นอกนั้นอาจมีการเขียนตอบคำถาม ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ทักษะทางภาษาจะสัมพันธ์กันตามธรรมชาติ การสอนภาษาไทยเชิงทักษะสัมพันธ์นี้จึงเป็นสิ่งที่ครูควรคำนึงถึงเป็นอย่างมาก

1.2 สอนให้ถูกต้องตามหลักการสอนภาษา การเรียนภาษาเป็นการเลียนแบบอย่างหนึ่ง ผู้เรียนจะต้องเรียนภาษาที่เป็นต้นแบบจากครูผู้สอน ต่อจากนั้น ผู้เรียนจะ รู้จักปรับปรุงหรือ เปลี่ยนแบบให้เป็นภาษาของตนเองจากการฝึกทักษะทางภาษาบ่อย ๆ และ

ท้ายสุดผู้เรียนจะพัฒนาการใช้ภาษา จากความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้รูปแบบการใช้ภาษาใหม่ ๆ

กระบวนการเรียนภาษาโดยทั่วไปอาจจะเริ่มต้นจากการเรียนคำก่อน ผู้เรียนจะต้องฝึกอ่านและเข้าใจความหมายของคำ รู้จักนำคำไปใช้แต่งประโยคให้ถูกต้อง ได้ใจความ จากนั้นฝึกการนำประโยค ไปเรียงต่อกันให้เป็นเรื่องราวหรือเป็นข้อความตามลำดับ การฝึกทักษะการใช้ภาษาเน้นการสื่อความหมายให้ตรงกัน ตลอดจนส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีวิจารณญาณในการใช้ภาษา

1.3 ฝึกให้ผู้เรียนรู้หลักเกณฑ์ทางภาษาควบคู่ไปกับการใช้ภาษาและให้รู้วัฒนธรรมทางภาษา

1.4 ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และสังเคราะห์สิ่งที่ได้ฟังและอ่าน เพื่อฝึกความคิดการแก้ปัญหาและให้มีวิจารณญาณในการใช้ภาษา

1.5 ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนภาษาไทยไปใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวัน และใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ

1.6 ปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย โดยสอนให้เห็นคุณค่าและตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย ทั้งในส่วนที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการสื่อสารและในด้าน การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ

1.7 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความจรรโลงใจ โดยใช้ธรรมชาติ บทร้อยแก้ว และร้อยกรอง ที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้น มาเป็นสื่อการเรียนการสอน

1.8 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน และใฝ่หาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต

1.9 สอดแทรกคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความขยัน ความรับผิดชอบ ฯลฯ เพื่อให้การเรียนบรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร

1.10 ฝึกให้ผู้เรียนเป็นคนช่างสังเกต จดจำและจดบันทึกสิ่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษา ได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

1.11 นำภาษาที่ใช้ในสังคมแวดล้อมมาเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้สัมพันธ์กับการเรียนและสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

1.12 ให้แบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ภาษาของครูในการสอนและการสื่อความในโรงเรียน

1.13 เน้นพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียน ในการวัดผลประเมินผลต้องคำนึงถึงวัยและระดับชั้น ผู้เรียนในชั้นต้น ๆ จะฝึกเรื่องที่มีโครงสร้างง่าย ๆ พอขั้นสูงขึ้นจะไปยากขึ้นและซับซ้อนยิ่งขึ้นตามลำดับ ดังนั้นขั้นตอนความสามารถของผู้เรียนจะเป็นไปตามกระบวนการที่ครูสอน เรื่องบางเรื่องสามารถเรียนได้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมหาวิทยาลัย เช่น การรายงาน การอภิปราย การโต้วาที ฯลฯ จึงต้องมีการวัดผลหรือประเมินผล โดยใช้เกณฑ์ที่ต่างกัน โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก

1.14 ส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินผลการเรียนภาษาของตนเอง เพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ

1.15 ศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องทางภาษาของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้ถูกต้อง

1.16 สอนซ่อมเสริม เมื่อทราบว่าผู้เรียนขาดทักษะทางภาษาด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้าน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนภาษาไทย

1.17 จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเรียนภาษาไทยด้วยความสนใจและสนุกสนาน โดยใช้เกม เพลง เป็นสื่อช่วย เพื่อให้ผู้เรียนชอบเรียนภาษาไทยและรักภาษาไทย

1.18 จัดทำหนังสือที่เหมาะสมมาให้ผู้เรียนอ่านมาก ๆ หรือส่งเสริมการอ่านหนังสือในห้องสมุด เพื่อให้ผู้เรียนอ่านคล่องและมีความรู้กว้างขวาง

2. การสอนภาษาไทย

2.1 การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยต้องจัดอย่างมีกระบวนการ เช่น การฝึกทักษะต่าง ๆ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะ การฝึกความคิดและวิจารณ์ภายในการใช้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การฝึกให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่ม การส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนภาษาของตนเอง โดยใช้ทักษะกระบวนการพัฒนา เป็นต้น

2.2 วิธีสอนภาษาไทย ครูต้องรู้จักเลือกใช่วิธีสอนที่เหมาะสมในการสอนภาษาไทย โดยเลือกให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและกิจกรรมในทักษะต่าง ๆ วิธีสอนที่ควรนำมาใช้ เช่น การบรรยาย การอภิปราย การสาธิต การแบ่งกลุ่มค้นคว้า การแบ่งกลุ่มระดมความคิด การแบ่งกลุ่มทำงาน การค้นคว้ารายบุคคล การสอนเป็นรายบุคคล การแสดงบทบาทสมมติ การใช้เกมและเพลงประกอบการสอน การใช้บทเรียนสำเร็จรูป หรือ ศูนย์การเรียนรู้ การใช้สถานการณ์จำลองและการสอนเป็นคณะ ฯลฯ

2.3 ทักษะที่จำเป็นในการสอนภาษาไทย การสอนภาษาไทยตามหลักสูตรประถมศึกษา ครูควรมีทักษะทั่วไป ได้แก่ การกระตุ้นให้คิด การใช้คำถาม การเล่าเรื่อง การบรรยาย อธิบาย และแสดงความคิดเห็น การเล่านิทาน แต่งนิทาน การนำเสนอ การใช้คำแนะนำ ควบคุมและให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ การสรุปความ การทำเกมและเล่นเกมต่าง ๆ การแสดงบทบาทสมมติ และให้คำแนะนำวิธีแสดง การใช้ท่าทางสื่อความหมายสำหรับทักษะเฉพาะ ได้แก่ การเลือกหนังสือ การอ่านหนังสือ รู้จักแยกความรู้ ความคิด และคุณธรรมที่สอดแทรกในเนื้อเรื่องของหนังสือเรียน และหนังสือประเภทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม การใช้ภาษาเพื่อเป็นตัวอย่าง และเพื่อชี้แนะการใช้ภาษาที่ถูกต้อง สามารถสื่อสาร ได้ชัดเจนถูกต้องตามระเบียบการใช้ถ้อยคำ

2.4 การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย พอสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

(1) คติวิเคราะห์วิจารณ์ ให้ผู้เรียนสังเกตข้อความที่ครูสื่อสารให้ผู้เรียน แล้วคติวิเคราะห์และอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ผู้รับสาร โอกาสที่ใช้ในการสื่อสารและวิธีการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักและเห็นความจำเป็นของการใช้ภาษาสื่อสารให้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล

(2) กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ ให้ผู้เรียนวางแผนกำหนดวิธีการนำเสนอ เช่น การใช้ภาษาในการยั่วยู่ ห้าทาย หรืออุปมาอุปไมย กำหนดรูปแบบของภาษาที่จะนำเสนอและกำหนดโครงเรื่อง ประกอบด้วยบทนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุป จากนั้นให้ผู้เรียนฝึกซ้อมการนำเสนอ เช่น พูกลงใจ พูคหน้ากระจก เขียนใส่กระดาษให้คนอื่นอ่าน เป็นต้น

(3) ปฏิบัติด้วยความชื่นชม ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามแผนโดยการนำเสนอด้วยวิธีการ ภาษา และโครงเรื่องที่ได้ออกมาแล้ว โดยครูคอยกระตุ้นและให้กำลังใจให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยความชื่นชม

(4) ประเมินระหว่างปฏิบัติ ขณะที่ผู้เรียนนำเสนอเรื่องราวด้วยวิธีการต่าง ๆ อยู่ ครูคอยแนะนำให้ผู้เรียนสังเกตการนำเสนอของตนเองว่า มีข้อบกพร่องอะไร มีสาเหตุมาจากอะไร และจะมีแนวทางแก้ไขปรับปรุงอย่างไร

(5) ปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ เมื่อผู้เรียนได้สังเกตและประเมินการนำเสนอของตนเองจนทราบข้อบกพร่องและวิธีการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เรียนปรับปรุงการนำเสนอของตนให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

(6) ประเมินผลรวมเพื่อให้เกิดความภูมิใจ เมื่อผู้เรียนได้ปรับปรุงการนำเสนอของตนจนดีขึ้นแล้ว ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติซ้ำ ๆ จนเกิดทักษะแล้วให้ผู้เรียนอภิปรายถึงผลที่ได้จากการนำเสนอนั้น เช่น ทำให้ผู้รับสารเข้าใจสารอย่างถูกต้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในตนเอง

การสอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษา

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2533) กล่าวว่า ครูผู้สอนภาษาไทยต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของภาษาและวิธีสอนดังต่อไปนี้ คือ

1. ธรรมชาติในการเรียนภาษาของเด็ก เด็กจะเรียนภาษาโดยเริ่มจากการฟังก่อน แล้วจึงพูด การที่เด็กหัดพูดเป็นการเรียนรู้โดยการ "เลียนแบบ" ต่อจากนั้นเมื่อเข้าเรียนในโรงเรียนเด็กถึงได้เรียนอ่านและเขียนต่อไป

2. องค์ประกอบของภาษา ภาษาทุกภาษาจะมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ เสียง ความหมาย และโครงสร้าง

เสียง ทุกภาษาต้องมีเสียง และเสียงในแต่ละภาษาย่อมจะแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะเสียงในภาษาไทยมีทั้งเสียงโศก ๆ เสียงควบกล้ำ เสียงรัว และเสียงสูงต่ำ

ความหมาย เมื่อเปล่งเสียงออกมาแล้วต้องมีความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ถ้าเปล่งเสียงออกมาแล้ว ไม่มีความหมายก็ไม่เป็นภาษา โดยเฉพาะภาษาไทยเสียงและความหมายมีความสัมพันธ์กันมากและถ้าเสียงเปลี่ยน ความหมายก็เปลี่ยนตามไปด้วย เช่น เสื่อ เสื่อ เสื่อ

โครงสร้าง ถ้อยคำที่เปล่งออกมาหรือที่ใช้เขียนจะประกอบด้วยโครงสร้าง 3 ส่วน คือ พยางค์ สระ และวรรณยุกต์

ในการสอนครูภาษาไทยจำเป็นจะต้องรู้จักองค์ประกอบของภาษาให้ดี และจัดการเรียนการสอนให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทั้งการออกเสียง เข้าถึงความหมาย และโครงสร้างของคำ

กิจกรรมการเข้าใจคำศัพท์

ความหมายของคำศัพท์

ผออบ โปษะกฤษณะ (2526) ได้ให้ความหมายของคำศัพท์ โดยแบ่งเป็น 2 ประการ คือ

1. ความหมายโดยอรรถ หมายถึง ความหมายที่แท้จริงของคำ เป็นคำที่มีความหมายโดยตรง

2. ความหมายโดยนัย หมายถึง ความหมายที่อ้างถึงความหมายอื่น หรือขึ้นอยู่กับผู้พูด

ความสำคัญของการรู้ความหมายของคำ

เฮอร์ลอค (Hurlock, 1972) กล่าวว่าไว้ว่า จำนวนคำที่เด็กเข้าใจมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม เนื่องจากเด็กต้องใช้คำในการติดต่อหาความเข้าใจกับกลุ่มเพื่อน เด็กในทุกๆระดับอายุจะรู้สึกคับข้องใจเมื่อเขาต้องการจะพูดบางสิ่งบางอย่าง แต่เขาไม่สามารถที่จะทำได้เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจคำ หรือไม่สามารถหาความเข้าใจกับคำที่เขาต้องการใช้ได้ ซึ่งจะเป็นผลทำให้เด็กโกรธและรู้สึกว่าคนอื่นไม่ต้องการเข้าใจในตัวเขา และเน้นความสำคัญของการเข้าใจคำว่าจำนวนคำที่เด็กู้และเข้าใจเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดความก้าวหน้าและล้มเหลวในการเรียน คำเป็นเครื่องมือที่เด็กใช้ในการเรียนรู้โลกของคน ถ้าเด็กมีความรู้เกี่ยวกับคำน้อยจะทำให้เขาไม่สามารถตีความสิ่งแวดล้อมของเขาได้อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกปัจจุบันซึ่งการติดต่อสื่อสารถึงกันมีความเจริญก้าวหน้ามาก เด็กก็ยิ่งมีความจำเป็นที่จะต้องรู้ เข้าใจคำต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก และต้องสามารถใช้คำเหล่านั้นได้ด้วย ถ้าไม่เช่นนั้นจะก่อให้เกิดปัญหาการปรับตัวในสังคม

จากความสำคัญของการรู้ความหมายของคำ สรุปได้ว่า การรู้ความหมายของคำมีความสำคัญต่อพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม ทั้งเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดความก้าวหน้าและความล้มเหลวในการเรียนอีกด้วย

ความสามารถในการเข้าใจคำ

การเรียนรู้ภาษา เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนอย่างหนึ่งและเป็นรากฐานของการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นการที่เด็กู้จักและเข้าใจคำจึงเป็นความสามารถที่สัมพันธ์กับสติปัญญาของเด็กด้วย คนส่วนมากมักจะคิดว่าการเรียนภาษาเป็นการเลียนแบบความคิด เช่นนี้ถือจะมีส่วนจริงอยู่ไม่น้อย แต่ในระยะต่อมาเมื่อพัฒนาการทางสมองของเด็กมีมากขึ้น การลอกเลียนแบบจะลดลง เขาจะมีความคิดที่เป็นของเขาเองมากขึ้นเป็นลำดับ การใช้ภาษาของเด็กจึงนับว่ามีความสัมพันธ์กับสติปัญญาเป็นอย่างมาก

ฟลาวเวลล์ (Flavell, 1985) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ของคนจะเกิดขึ้นได้ต้องผ่านทั้งขบวนการดูดซึม (assimilation) กระบวนการปรับแต่ง (accommodation) รวมทั้งการดัดแปลงให้เหมาะสม (adaptation) อยู่ตลอดเวลาตามทฤษฎีของเพียเจต์กล่าวว่า และในช่วงเวลาดังกล่าวคนจะเรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำแต่ละคำที่ผ่านลึกซึ้งขึ้นเป็นลำดับ นั่นก็หมายถึงว่า การจำคำได้ก็เกิดจากกระบวนการรับรู้ความขึ้นตอนต่าง ๆ ที่กล่าวนมาเป็นลำดับไม่ได้เกิดเพียงการลอกเลียนแบบเพียงอย่างเดียว

ในการเรียนรู้คำของเด็กนั้น ครั้งแรกเด็กต้องเห็นสิ่งนั้น ๆ ก่อนแล้วได้รับการบอกเล่าว่าเป็นอะไร หรือได้ยินได้ฟังการใช้คำนั้น ๆ จากบุคคลอื่น แล้วเด็กจะจำได้ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งเร้าและการเสริมแรงประกอบกันด้วย เมื่อเด็กจำได้ก็มิได้หมายความว่า เขาจะเข้าใจคำนั้น ๆ ในทันที ตามธรรมชาติของมนุษย์จะต้องมีการทดลองใช้โดยการลองผิดลองถูกไปเรื่อย ๆ และทำความเข้าใจอยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคำ ๆ นั้น แต่ถ้าเด็กบางคนยังไม่เกิดความคิดรวบยอดในสิ่งใดก็อาจจะไม่เข้าใจสิ่งนั้นอย่างลึกซึ้ง

คาร์โรลล์ (Carroll, 1964) ได้กล่าวว่า เด็กพูดเป็นคำโดยที่ไม่ต้องมีความคิดรวบยอดในสิ่งนั้นก็ได้อีก คือ พูดตามคนอื่น แต่ถ้าเขาไม่รู้จักสิ่งนั้น ๆ อย่างแท้จริง เขาก็ไม่สามารถใช้คำนั้น ๆ ให้ได้ความหมายถูกต้องได้ การพูดและการใช้คำจึงต้องอาศัยความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคำนั้น ๆ อย่างไรก็ตามก่อนที่เด็กจะเกิดความคิดรวบยอดของคำใด ๆ เด็กต้องเกิดการรับรู้ เข้าใจ คำที่เขารู้จักเสียก่อน

บลูม (Bloom, 1981) ได้ให้ความคิดเห็นของคำว่า "ความเข้าใจ" (Comprehension) ไว้ว่า เป็นความสามารถและทักษะที่ได้รับการฝึกมาก่อน ความเข้าใจที่บลูมใช้นั้น ไม่เพียงแต่เป็นการบอกความหมายเหมือนกันหรือตรงกันตามความเข้าใจที่ถูกต้องสมบูรณ์เท่านั้น แต่เป็นคำที่ใช้คลุมถึงการแปลความ (Transalation) ที่ความ (Interpretation) ดังนั้น เมื่อเด็กเห็นภาพหรือสิ่งของต่าง ๆ เด็กจะสามารถบอกความสัมพันธ์ตลอดจนคุณสมบัติ หรือหน้าที่ของสิ่งนั้น ๆ ได้ก็นับได้ว่าเด็กเข้าใจสิ่งนั้น หรือคำเหล่านั้นได้ส่วนหนึ่งแล้วนั่นเอง

จากแนวคิดและเหตุผลดังกล่าว สรุปได้ว่าการวัดความสามารถในการเข้าใจคำ
เด็กจำเป็นต้องหยุดคิดและรวบรวมความคิดผ่านกระบวนการต่าง ๆ ทางสมอง ในช่วงนี้
เด็กจะต้องเกิดความคิดรวบยอดที่มีอยู่ต่อสิ่งนั้น นั่นก็หมายถึง เด็กต้อง เข้าใจสิ่งนั้นมาก่อน
ว่ามีคุณสมบัติอย่างไร จึงจะสามารถตอบคำถามนั้นได้

การเรียนรู้ความหมายของคำ

พัฒนาการในการเรียนรู้ความหมายของคำ

เซอร์ลอค (Hurlock, 1972) ได้กล่าวถึงพัฒนาการในการเรียนรู้ความหมาย
ของคำว่า ไม่มีเด็กคนใดที่สามารถเชื่อมความหมายเข้ากับคำได้เอง โดยธรรมชาติเด็กจะ
ต้องเรียนรู้ว่าคำแต่ละคำมีความหมายเฉพาะอย่างไรโดยเริ่มเรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงความ
หมายเข้ากับเสียงต่าง ๆ โดยวิธีการวางเงื่อนไข เช่น แม่พูดคำ ๆ หนึ่งเมื่อเขาให้สิ่ง
ของแก่เด็ก หลังจากแม่ทำเช่นนี้หลาย ๆ ครั้งเด็กก็จะเกิดการเรียนรู้ เด็กจะเริ่ม
เรียนรู้ความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือสภาพการเฉพาะอย่าง เด็กเล็กจะยังไม่
สามารถสรุปรวบรวมความคิดได้ ดังนั้น เมื่อเด็กเรียนรู้คำว่า "พ่อ" เด็กก็จะเรียก
ผู้ชายทุกคนว่า "พ่อ" แต่เมื่อเด็กโตขึ้นเด็กจะเรียนรู้ในการวางหลักเกณฑ์และประยุกต์
ความหมายทั่ว ๆ ไปยังคำเฉพาะสำหรับบุคคล สิ่งของหรือสภาพการเฉพาะ คือ เด็ก
สามารถแยกความหมายของคำว่า "พ่อ" ออกจากผู้ชายอื่น ๆ ได้ การเรียนรู้อันนี้เกิดขึ้น
ภายในตัวเด็กเอง (insight) เด็กจะเรียนรู้คำ 2 ชนิด คือ คำทั่ว ๆ ไป
(General Vocabulary) และคำเฉพาะ (Special Vocabularies)

1) คำทั่ว ๆ ไป (General Vocabulary) ได้แก่ คำที่มีความหมายทั่ว ๆ ไป
และใช้ได้หลายกรณีแล้วแต่สถานการณ์ เช่น คนสวย ไป คำทั่ว ๆ ไปจะมีประโยชน์มาก
กว่าคำเฉพาะ ดังนั้น เด็กจึงเรียนรู้คำทั่วไปก่อน ในทุกระดับอายุเด็กจะเรียนรู้คำทั่วไป
มากกว่าคำเฉพาะ คำทั่ว ๆ ไป คือ

1.1 คำนาม คำแรกที่เด็กเรียนรู้และใช้ คือ คำนามโดยเฉพาะเป็นคำ
พยางค์เดียว เด็กจะเรียนรู้จากเสียงที่เด็กชอบก่อน

1.2 คำกริยา หลังจากที่เด็กเรียนรู้คำนามพอที่จะใช้กับคนสิ่งของ และ สิ่งแวดล้อมรอบตัวเขาแล้ว เด็กก็เริ่มเรียนรู้คำกริยาโดยเฉพาะจะเป็นคำที่เกี่ยวกับการกระทำ

1.3 คำวิเศษณ์ เด็กจะเริ่มใช้คำวิเศษณ์เมื่ออายุ 1 ปี 6 เดือน คำวิเศษณ์ที่เด็กใช้เริ่มแรกคือ "ดี" "เลว" "สวย" "ร้อน" และ "เย็น" ซึ่งเป็นการใช้กับบุคคล อาหาร หรือของเล่น

1.4 คำคุณศัพท์ เริ่มใช้ควบคู่ไปกับคำวิเศษณ์ คำคุณศัพท์ที่เด็กใช้เริ่มแรกคือ ที่นี่ ที่โน่น

1.5 คำสันธาน และ คำสรรพนาม เด็กจะเรียนรู้คำประเภทนี้หลังสุด เนื่องจากใช้ยากที่สุดและความหมายของคำก็สับสน

2. คำเฉพาะ (Special Vocabularies) หมายถึงคำที่มีความหมายเฉพาะเจาะจงและใช้ได้บางสถานการณ์เท่านั้น ในวัยเด็กตอนต้นเป็นระยะที่เด็กมุ่งพัฒนาเกี่ยวกับการใช้คำทั่ว ๆ ไป จากวัย 3 ขวบเป็นต้นไป คำเฉพาะต่าง ๆ เริ่มมีบทบาทควบคู่ไปกับการใช้คำทั่ว ๆ ไป คำเฉพาะดังกล่าวจะมีพัฒนาการไปตามวัย คือ

2.1 คำประเภท "ลางตา" เป็นการเลือกใช้คำที่เด็กพอใจ โดยที่คำนั้น อาจจะเป็นคำยาก คำยาว และเด็กอาจไม่มีความหมาย การเอามาพูดก็เพียงแต่จะแสดงออกว่าตนรู้คำนั้น ปรากฏการณ์เช่นนี้จะเกิดขึ้นกับเด็กวัย 1-2 ขวบ

2.2 คำประเภทแสดงจรรยา มารยาท ได้แก่คำ ขอบคุณ ขอโทษ สวัสดี ฯลฯ การใช้คำเหล่านี้ได้ถูกต้องแค่ไหนขึ้นอยู่กับการศึกษาที่เด็กได้รับ

2.3 คำเกี่ยวกับสี เด็กส่วนมากจะรู้จักชื่อสีเมื่ออายุ 4 ขวบ เด็กจะเรียนรู้ได้เร็วแค่ไหนขึ้นอยู่กับความสนใจในสีและโอกาสในการเรียนรู้

2.4 คำเกี่ยวกับตัวเลข เด็กจะสามารถนับสิ่งของได้ประมาณอายุ 5 ขวบ เมื่อ 6 ขวบ เด็กจะเข้าใจคำ "สาม" "เก้า" "ห้า" "สิบ" และ "เจ็ด" คือพอที่จะนับสิ่งของได้

2.5 คำเกี่ยวกับเวลา ประมาณอายุ 6 หรือ 7 ขวบ เด็กจะรู้ความหมายของเวลาเช้า กลางวัน ฤดูร้อน และฤดูหนาว

2.6 ค่าเกี่ยวกับเงิน เด็กอายุ 4-5 ปี จะเริ่มเรียนรู้ค่าของเงินโดยเชื่อมโยงกับสีและขนาดของเหรียญ

2.7 ค่าแสดง ระหว่างอายุ 4-8 ปี เด็กส่วนใหญ่โดยเฉพาะเด็กชายใช้ค่าแสดงในการแสดงอารมณ์และใช้เพื่อที่จะได้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน

2.8 ค่าสาบาน เด็กชายจะใช้ค่าประเภทนี้มา เริ่มเมื่อเด็กเข้าเรียน เด็กจะใช้ค่าพวกนี้เพื่อทดแทนความรู้สึกด้อยและเพื่อแสดงถึงความเป็นผู้มีอำนาจของตน

2.9 ภาษาลับเฉพาะ จะใช้มากในกลุ่มเด็กหญิงหลังจากอายุ 6 ขวบ เด็กจะใช้ภาษาลับเฉพาะในกลุ่มเพื่อน อาจจะเป็นคำพูดหรือท่าทางก็ได้

วิธีการเรียนรู้ความหมายของคำ

ทิงเคอร์ (Tinker, 1968) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้ความหมายของคำขึ้นอยู่กับ การสร้างความคิดรวบยอด (Concept) ที่ถูกต้องจะช่วยให้ส่งเสริมความสามารถในการใช้คำต่าง ๆ เป็นประการสำคัญ นอกจากนั้นยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์ สถานการณ์ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของคำกว้างขวาง และชัดเจนขึ้น การศึกษาความหมายของภาษาควรคำนึงถึงการปรับตัวของผู้พูดในสถานการณ์นั้นด้วย

เด็กเล็กจะเข้าใจความหมายของคำที่ตนใช้พูดอยู่เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ผู้แต่งหนังสืออ่านสำหรับเด็กจึงต้องพยายามสรรหาคำที่เด็กใช้มาเขียนเป็นหนังสือให้เด็กอ่าน ข้อที่ควรจะเป็นสิ่งเตือนใจสำหรับครูคือ เวลาทำอุปการณ์ แผนภูมิที่ใช้ในชั้นนั้นภาษาที่ใช้เขียนแผนภูมิควรจะเป็นภาษาของเด็ก ไม่ใช่ภาษาของผู้ใหญ่ ภาษาของเด็กอาจจะไม่สละสลวย แต่ก็ก็เป็นภาษาที่เหมาะสมในการสอนเด็ก

ก๊อ สวัสดิทานิชย์ (2505) ได้กล่าวว่า การที่เด็กจะเข้าใจความหมายของคำได้ เด็กต้องผ่านการเรียนรู้เพราะต้องได้รับประสบการณ์ (Experience) มากหลายอย่างด้วยกัน เมื่อเอาประสบการณ์ทั้งหลายมารวมกันเข้าเป็นมโนทัศน์ (Concept) เด็กจึงจะเข้าใจความหมายของคำ ดังนั้น การเข้าใจความหมายของคำจึงเป็นสิ่งที่เด็กต้องเรียนรู้ ไม่ใช่ช้อยู่เฉย ๆ ก็จะได้มากเลย โดยยกตัวอย่างให้เห็นว่าเด็กได้รับมโนทัศน์ของคำมา

ยากเย็นเพียงไร เช่น คำว่า "หมา" กว่าจะเข้าใจความหมายของคำนี้อย่างชัดเจน เด็กต้องผ่านประสบการณ์มาหลายอย่าง เช่น เมื่อยังเล็กเด็กอาจจะเคยเห็นหมาที่เลี้ยงในบ้านเคยเล่นกับหมาตัวนี้มาตลอด เด็กก็จำได้ว่าสัตว์เลี้ยงตัวนี้เรียกว่าหมา ต่อมาเด็กไปเห็นสัตว์อีกตัวหนึ่งรูปร่างคล้ายกับหมาในบ้านแต่ตัวนี้มีสีแตกต่างกับตัวที่รู้จัก เด็กเดาเอาว่าคงเป็นหมาและได้ยินผู้ใหญ่เรียกสัตว์ตัวนี้ว่าหมาเหมือนกัน วันหนึ่งเด็กไปเที่ยวบ้านเพื่อนพบหมาอีกตัวหนึ่งตัวเล็กนิดเดียว สีแปลกประหลาดคือ ตัวดำขาวปนดำ สัตว์ตัวนี้ผู้ใหญ่ก็เรียกว่าหมา นานมาอีก เด็กไปพบสัตว์ตัวหนึ่งใหญ่โตกว่าที่เคยเห็นมา แต่ลักษณะทั่วไปคล้ายคลึงกับหมาที่เคยรู้จักมาแล้ว สัตว์ตัวนี้เด็กไม่แน่ใจว่าจะเรียกอย่างไร เมื่อถามผู้ใหญ่ก็ได้รับคำตอบว่าหมา กว่าจะความคิควบยอดเกี่ยวกับหมาจะสมบูรณ์ได้เด็กก็ต้องเคยเห็นหมามานับสิบตัว ถึงอย่างนั้นความคิดรวบยอดของเด็กบางคนยังไม่สมบูรณ์ง่าย ๆ ดังจะสังเกตได้ว่าเด็กบางคนเรียกลูกวัวว่าหมาก็มี เด็กเรียกเสื่อว่าแมงก็เป็นสิ่งที่เราพบเห็นบ่อย ๆ

เฮิร์ลลอค (Hurlock, 1972) ได้กล่าวว่า การที่เด็กจะเรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำมากขึ้นนั้น ไม่เพียงแต่ให้เด็กเรียนรู้คำใหม่เท่านั้น แต่ควรให้เด็กเรียนรู้ความหมายใหม่ของคำเก่าด้วย ตัวอย่าง เช่น คำว่า "ส้ม" ตอนแรกเด็กรู้ความหมายว่า คือ ผลไม้ชนิดหนึ่ง ต่อมาเด็กพบว่า "ส้ม" อาจจะหมายถึงสีชนิดหนึ่งก็ได้ ดังนั้น การเรียนรู้ความหมายของคำ สรุปได้ว่า การเรียนรู้ความหมายของคำส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์และการสร้างความคิดรวบยอด เด็กจะมีพัฒนาการในเรื่องการเรียนรู้ความหมายของคำต่อเนื่องกันไปทีละน้อย

ขั้นตอนการสอนศัพท์

ลาโด (Lado 1964) ได้เสนอวิธีสอนศัพท์ตามขั้นตอน ดังนี้

1. การฟัง ให้นักเรียนได้ฟังศัพท์เป็นคำโดด ๆ และเมื่อศัพท์นั้นอยู่ในรูปประโยคโดยให้ฟังซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง
2. การออกเสียง ครูควรฝึกฝนให้นักเรียนออกเสียงคำศัพท์ที่สอนอย่างถูกต้อง

3. การหาความหมายศัพท์ โดยให้หาความหมายจากปริบท ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ชัดเจนอยู่ในตัวแล้ว หรืออาจจะให้หาค่าเหมือน และค่าตรงข้ามด้วยก็ได้

4. การใช้รูปภาพ รูปภาพที่นำมาใช้ควบคู่ไปกับการสอนคำศัพท์อาจจะเป็นรูปภาพง่าย ๆ และเข้าใจได้ดี เช่น รูปภาพที่ใช้เส้นตรง เส้นโค้งประกอบกัน อาจเป็นรูปที่วาดเอง หรือคัดมาจากหนังสือนิตยสาร แต่ข้อสำคัญคือ ต้องเป็นภาพที่เหมาะสม โดยไม่ทำให้เกิดความสับสนคลุมเครือ

5. การแสดงบทบาทสมมติ ฝึกให้นักเรียนรู้ความหมายของศัพท์ โดยการแสดงบทบาทสมมติ เช่นการแสดงบทบาทสนทนา เกมและเพลง

6. การใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นของจริง เช่น การแสดงความหมายของคำศัพท์ที่เป็นชื่ออาหาร ของเด็กเล่น เงิน เป็นต้น

ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปว่า การสอนคำศัพท์มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนภาษา เพราะการรู้ความหมายของคำศัพท์จะทำให้นักเรียนเข้าใจและสามารถสื่อความหมายอย่างถูกต้อง

การสอนคำศัพท์ควรจะเริ่มสอนจากคำศัพท์ง่าย ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันสอนซ้ำ ๆ โดยใช้รูปภาพ แผนภูมิ ของจริง หรือแสดงกิริยาท่าทางประกอบฝึกออกเสียงคำศัพท์นั้น ๆ ให้ถูกต้อง และนำคำศัพท์ไปใช้ในรูปประโยคอย่างง่าย อาจจะเป็นประโยคคำสั่ง หรือบทสนทนาสั้น ๆ ก็ได้

ฉะนั้นครูจึงควรให้ความสนใจ ในการศึกษาวิธีการของการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพแก่นักเรียนให้มากที่สุด

ความเป็นมาของการสอนภาษาโดย "วิธีเจียบ"

การสอนโดย "วิธีเจียบ" นี้ได้แนวคิดมาจากการสอนคณิตศาสตร์ โดยดัดแปลงและนำมาทดลองใช้สอนภาษา ผู้ที่เป็นคนคิดและนำวิธีการนี้มาใช้สอนภาษาเป็นคนแรก คือ กาทาเตนโย (Gattegno) ผู้เชี่ยวชาญทางภาษาซึ่งเป็นชาวอเมริกัน เชื้อสายอิตาลี โดยนำวิธีการสอนคณิตศาสตร์แนวใหม่ที่มุ่งให้ผู้เรียนใช้ความคิด ค้นหาหลักเกณฑ์ด้วยตนเองมาใช้ในการสอนภาษา จากความสนใจและเป็นผู้มีความสามารถทางภาษาหลายภาษา

จึงศึกษาแนวการสอนภาษาจากประสบการณ์ในการเรียนภาษาของตนเอง และจาก การสังเกตการเรียนภาษาแม่ของเด็ก พบว่าภาษาแม่เน้นต่างจากการเรียนภาษาต่างประเทศ และวิธีการเรียนย่อมจะต่างกันด้วย การสอนจะได้ผลขึ้นอยู่กับวิธีการ อุปกรณ์ที่สร้างขึ้นให้ ตรงตามจุดประสงค์ และการจัดเนื้อหาที่มีความหมายต่อผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้สร้าง ความประทับใจและจดจำได้นาน ด้วยเหตุนี้เขาจึงคิดวิธีการสอนแบบประดิษฐ์ขึ้นใช้สอนภาษาต่าง ประเทศแทนวิธีการสอนแบบธรรมชาติ โดยให้ชื่อว่า "เดอะ ซิลেন্টเวย์"(THE SILENT WAY)

ในประเทศไทย ได้เริ่มมีการสอนภาษาค้วยวิธีนี้เป็นครั้งแรกในราวเดือนตุลาคม พ.ศ.2518 โดยหน่วยสันติภาพสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย มีการดัดแปลงใช้วิธีสอน แบบ Silent Way สอนภาษาไทยให้แก่อาสาสมัครอเมริกันที่จะมาทำงานในประเทศไทย

ความสำคัญและความหมายของ "การเงียบ"

"การเงียบ" ในที่นี้หมายถึง การที่ครูเงียบ หลังจากที่ครูพูดเป็นแบบอย่างให้ นักเรียนฟังเพียงครั้งเดียว ครูจะทอดระยะเวลาประมาณ 3 วินาที ก่อนที่จะให้นักเรียน คนใดคนหนึ่ง หรือทั้งกลุ่มพูดซ้ำในสิ่งที่ครูพูด โดยยึดหลักว่า การเงียบอันเกิดจากการที่ครู ไม่พูดซ้ำนั้น เป็นเครื่องเอื้ออำนวยและบังคับให้นักเรียนเกิดความตั้งใจเรียนอย่างเต็มที่ ขณะเดียวกันช่วงเวลาเงียบยังช่วยให้สมองทำงานได้ดี โดยไม่มีสิ่งรบกวนที่ทำให้ ความคิดของนักเรียนต้องหยุดชะงักไป การที่ครูเงียบนั้น เป็นการให้โอกาสนักเรียนได้ใช้ ความคิดอย่างเต็มที่ เพื่อเลือกเก็บข้อความที่ต้องการจากสิ่งที่ได้ยินในระยะเวลาอันสั้น (ศิธร แสงธนูและคิต พงศทัต 2521)

ความเงียบในระหว่างสอน จานงค์ ลิมปิเจริญ (2529) กล่าวว่า ความเงียบ ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงแต่ชื่อของทฤษฎีเท่านั้น แต่ใช้ความเงียบเป็นเครื่องช่วยให้นักเรียน เรียนภาษาแทนการใช้หนังสือ ดังนั้น ในการออกเสียงคำหรือประโยค ครูจะออกเสียงให้ นักเรียนฟังเพียงครั้งเดียวเท่านั้น ต่อจากนั้นครูจะเงียบ วัตถุประสงค์ที่ครูต้องทำเช่นนี้ คือ

1. เพื่อต้องการให้นักเรียนสร้างนิสัยการฟังที่ดี มีประสิทธิภาพ

2. เพื่อต้องการสร้างความเอาใจใส่จจจ่อให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน ให้นักเรียนสามารถสังเกตเห็นทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นในห้องเรียนได้ ดังนั้น เมื่อนักเรียนรู้ว่าตนเองจะได้ยินเสียงจากครูเพียงครั้งเดียวเท่านั้น เขาจะให้ความสนใจกับทุกสิ่งทุกอย่างที่ครูพูด

หลักการและความเชื่อพื้นฐานของการสอน โดย วิถีเจียบ

หลักการสำคัญของการสอน โดย วิถีเจียบ คือ

1. การลดบทบาทของครูในขณะสอน
2. การยอมรับตนเองของนักเรียน
3. การสร้างแรงจูงใจให้ตัวเอง
4. อีสุระภาพหรือเสรีภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนเอง
5. การแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของกันและกัน
6. การใช้แห่งไม้เพื่อเป็นสัญลักษณ์แทนคำและประโยคต่าง ๆ

ความเชื่อพื้นฐานสำคัญ 5 ประการ ของการสอนแบบนี้ คือ

1. กระบวนการเรียนของนักเรียนจะเป็นตัวชี้ว่าการสอนของครู
2. การเรียนรู้ภาษาของนักเรียนไม่ได้เกิดจากการฝึกจำ การเลียนแบบ และการออกเสียงตามครูพร้อม ๆ กันหลายครั้งเท่านั้น นักเรียนจะต้องใช้กลไกทางสมองในการฝึกคิดด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนตระหนักและจจจจจจกับสิ่งที่เรียน รับรู้และมีส่วนร่วมในการกระทำตามความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของตัวเองมากกว่าการท่องจำ
3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางปัญญามากกว่ากระบวนการทางพฤติกรรม ตามความเชื่อของทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญานิยม (Cognitive Theory) ที่ว่า สมองคนเป็นหน่วยงานที่ไม่หยุดนิ่ง สามารถคัดเลือกเก็บข้อมูล และสร้างกฎเกณฑ์ทางภาษาของตัวเอง โดยการลองผิดลองถูก หรือโดยการสร้างสมมติฐานและคงสิ่งที่ถูกต้องไว้ เพื่อสรุปเป็นหลักเกณฑ์ยอมรับในความสามารถของนักเรียนและ เชื่อว่าแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้ของตนเอง การสอนจะเป็นไปโดยพยายามให้นักเรียนดึงความสามารถนั้นออกมาใช้
4. การเชื่อมโยงประสบการณ์ทางภาษากับการเรียนรู้ภาษา

5. นักเรียนจะเป็นผู้คิดและหาเหตุผลด้วยตนเอง ครูจะทำหน้าที่เพียงจัดเนื้อหาวิชาและกิจกรรมทางภาษา ความคุมสถานการณ์การเรียนการสอนแต่จะแก้ไขข้อผิดพลาดเมื่อเกิดข้อบกพร่องในการใช้ภาษา ครูจะชี้แนะให้นักเรียนแก้ไขด้วยตนเอง ดังนั้นตลอดเวลาของการเรียนการสอนครูจะ เจียบเป็นส่วนใหญ่ และนี่เป็นที่มาของคำว่า "วิธีเจียบ"

ลักษณะทั่วไปในการสอนภาษาโดย วิธีเจียบ

สภาพผู้เรียน

ต้องเป็นผู้มีพื้นฐานทางการเรียนภาษาในระดับเริ่มต้น ทั้งนี้เพราะ ไม่ต้องการสอนเด็กที่มีความรู้ผิด ๆ ในการใช้ภาษา

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน

การสอนโดย วิธีเจียบ จะกำหนดบทบาทในการพูดของครูให้น้อยลงและให้ความสำคัญต่อกระบวนการเรียนมากที่สุด ดังนั้น จึงจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ เพื่อเป็นสื่อแทนการพูดของครู และให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อุปกรณ์การสอนที่จำเป็นต่อการสอนโดยวิธีนี้ คือ

1. แท่งไม้สี่

ได้แก่ แท่งไม้สี่ต่าง ๆ จำนวน 10 สี่ มีขนาดกว้างเท่ากัน และยาวต่างกัน ใช้ในการสร้างสถานการณ์จำลอง เพื่อเป็นสื่อให้นักเรียนใช้ภาษาและช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดและจินตนาการในสิ่งที่เรียน

2. แผนภูมิเสียง

ได้แก่ แผนภูมิสระ และพยัญชนะ เพื่อใช้เป็นอุปกรณ์ในการสอนอ่าน และแก้ปัญหาในการอ่านของนักเรียน โดยยึดหลักการใช้สีแทนตัวอักษรที่ออกเสียงเหมือนกัน เพื่อช่วยในการจำ

3. แผนภูมิคำ

จะเป็นคำศัพท์ที่เป็นหลักในการสอน มีความยากง่ายตามระดับชั้นเรียน ตัวอักษรเป็นสีแยกตามเสียง เช่นเดียวกับแผนภูมิเสียงนักเรียนที่จำสีในแผนภูมิเสียงได้ จะสามารถอ่านคำต่าง ๆ ในแผนภูมิคำได้เอง

4. ไม้ชี้

เป็นอุปกรณ์สำคัญอันดับรอง ใช้เป็นเครื่องช่วยในการดึงความสนใจของนักเรียนมาสู่เสียงและคำต่าง ๆ ในแผนภูมิ โดยครูจะชี้ไปที่สระ พยัญชนะ เพื่อให้นักเรียนประสมคำและออกเสียง

5. รูปภาพ

เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนคำศัพท์และช่วยขยายวงศัพท์ให้กว้างขึ้น แต่ละภาพจะกำหนดคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในภาพนั้น ๆ ไว้

ลำดับขั้นของการสอน โดยวิธีเจียม

โดยทั่วไปจะมีลำดับขั้นดังนี้

1. การปฐมนิเทศ
2. การใช้แผนภูมิเสียง
3. การใช้แท่งไม้
4. การสอนและการทดสอบ
5. การฝึกหัด

การสอนทักษะต่าง ๆ ทางภาษา

ศรินทิพย์ โอเจริญ (2523) กล่าวว่า การสอนโดย วิธีเจียม เสริมสร้างทักษะทางภาษาโดยเริ่มจากการสอนออกเสียงและพูด ซึ่งเป็นกระบวนการเดียวกันเป็นอันดับแรก ตามด้วยการอ่านและการเขียน รวมทั้งสอนคำศัพท์และโครงสร้าง ดังนี้

1. การสอนออกเสียงและการพูด
2. การสอนอ่าน
3. การสอนคำศัพท์
4. การสอนโครงสร้าง
5. การสอนเขียน (ศรินทิพย์ โอเจริญ 2523)

จากลักษณะทั่วไปและหลักการลำดับชั้นการสอนทักษะต่าง ๆ ทางภาษา หน่วย
สันติภาพสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย ได้นำมาดัดแปลงเป็นการสอนภาษาไทยให้แก่
อาสาสมัครอเมริกันที่จะมาทำงานในประเทศไทย ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ครูชี้แผนภูมิเสียง

ชี้สระ

พยัญชนะต้น + สระ (+ วรณยุกต์)

พยัญชนะต้น + สระ + ตัวสะกด (+ วรณยุกต์)

2. ชี้แผนภูมิกำ

ชี้คำที่ประสมกันให้นักเรียนอ่านในแผนภูมิเสียง

ชี้ประโยคบททวนบทเรียน

3. การเล่นอความหมาย คำใหม่และความถี่รวบยอด

ใช้ไม้สี รูปภาพหรืออุปกรณ์อื่น ๆ สอนความหมาย

ครูออกเสียงคำ คำใหม่นั้นเพียงครั้งเดียวแล้วนักเรียนสร้างประโยคเองนักเรียนฝึกการใช้
คำในประโยคหลังจากการฝึกการใช้คำจะมีการทดสอบเป็นช่วง ๆ ไป

4. ขั้นฝึกและนำไปใช้ประโยชน์

นักเรียนฝึกคำที่เรียนใหม่กันเองในกลุ่ม ครูคอยสังเกตและคอยแก้ไขหาก

นักเรียนพูดผิดโดยขั้นตอนการแก้คำหรือโครงสร้างประโยคที่ผิดจะเป็นลำดับ ดังนี้

นักเรียนคนที่พูดผิดแก้ตัวเอง

เพื่อนในกลุ่มช่วยแก้ไข

และครูผู้สอนจะเป็นคนแก้คำผิดคนสุดท้าย

5. ชี้แผนภูมิกำ

หลังจากที่ให้นักเรียนฝึกพูดและถามตอบกันในขั้นตอนที่ 4 จนแน่ใจว่า

นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสพูดและฝึกคำใหม่พอสมควรแล้ว ครูชี้แผนภูมิกำ เป็นรูปประโยค
บททวนประโยคและคำใหม่ที่สอนในชั่วโมงนี้ให้นักเรียนอ่าน การอ่านในขั้นนี้ให้นักเรียนอ่าน
ด้วยความเข้าใจความหมาย

ขั้นตอนการสอนคำศัพท์ภาษาไทย โดย วิธี เจียบ ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นตามหลักการของกาเคนโย และหน่วยสันติภาพสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย

เนื่องจากการสอน โดยวิธี เจียบ มีขั้นตอนการสอน และอุปกรณ์เป็นหลักสำคัญอัน จะช่วยให้การเรียนการสอนคำศัพท์ภาษาไทยมีประสิทธิภาพมากที่สุด จากการศึกษาหลักการ และแนวทางการจัดกิจกรรมดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สรุปขั้นตอนการสอนคำศัพท์ภาษาไทย โดย วิธี เจียบ ซึ่งยึดหลักการสอนของ กาเคนโย และหน่วยสันติภาพสหรัฐอเมริกาประจำ ประเทศไทย มีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเริ่มต้น เป็นการปฐมนิเทศเพื่อเตรียมความพร้อมและข้อตกลงในการ เรียน ใช้เฉพาะชั่วโมงแรก ๆ ในการสอน ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวิธีการเรียน ดังนี้
 - ก. ครูจะสอนโดยพูดเป็นแบบอย่างให้ฟังเพียงครั้งเดียวแล้วจะ เจียบ
 - ข. ให้นักเรียนตั้งใจฟังและพยายามพูดโดยไม่ต้องกลัวผิด
 - ค. ก่อนพูดครูจะให้สัญญาณฟัง โดยเอามือแตะที่หูและเลื่อนเมาที่ปากเพื่อให้ นักเรียนเตรียมพร้อม
 - ง. ครูใช้สัญญาณการเคาะจังหวะแทนจำนวนคำที่พูด
2. ฝึกฝนเสียง เป็นการสอนออกเสียงและการพูดเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับ ระบบเสียง เน้นทักษะการฟังและการพูด
 - ก. ครูสอนออกเสียงสระ... โดยชี้ไปที่สระ... กับตัว อ ที่แผนภูมิเสียง
 - ข. ครูให้สัญญาณฟัง พร้อมกับออกเสียงสระ... ให้ฟังเพียงครั้งเดียวแล้ว เจียบให้นักเรียนออกเสียงพร้อมกันหรือทีละคน
 - ค. ครูสอนเสียงพยัญชนะ โดยให้ประสมเสียงสระ... และพยัญชนะ เป็นคำ จากแผนภูมิเสียง ออกเสียงเป็นตัวอย่างให้นักเรียนฟังแล้วหาสัญญาณให้ นักเรียนออกเสียงตาม
 - ง. ครูให้นักเรียนที่ออกเสียงได้ใกล้เคียงที่สุดเป็นตัวอย่างในการออกเสียง แก่เพื่อน ๆ แล้วให้นักเรียนผลัดกันออกมาชี้แผนภูมิและออกเสียง

3. เพียงประสมคำ เป็นการประสมคำจากการออกเสียงให้นักเรียนอ่าน เน้นทักษะการพูดและการอ่าน

- ก. ครูสอนการประสมเสียงสระ...กับพยัญชนะอื่น ๆ เป็นคำ
- ข. ครูชี้คำที่ประสมกันโดยสระ...ในแผนภูมิคำให้นักเรียนอ่านทีละคน
- ค. ครูชี้แผนภูมิเสียงให้นักเรียนออกเสียงคล่องแล้วก็เปลี่ยนมาเป็นแผนภูมิคำ
- ง. ผูกนักเรียนทีละคนให้ประสมคำโดยสระ...

4. ทำไมเจียบ เป็นการสอนคำ เสนอความหมาย ความคิดรวบยอด หลังจากครูพูดเป็นแบบอย่าง ครูจะเจียบประมาณ 3 วินาที ก่อนที่จะให้นักเรียนพูดซ้ำในสิ่งที่ครูพูดเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างเต็มที่

- ก. ใช้กิจกรรมแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ เท่า ๆ กัน
- ข. ให้ตัวแทนของกลุ่มจับบัตรคำว่าจะได้คำใด โดยครูแบ่งคำออกเป็น 3 พวก ๆ ละ เท่า ๆ กัน ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งละ 1 กลุ่ม ส่วนที่เหลืออีก 2 กลุ่มให้ร่วมเรียน โดยเป็นผู้ฟังและสังเกตการณ์

ค. ครูสอนความหมายของคำกลุ่มที่ 1 โดยสอนทีละคำดังนี้

- ครูให้สัญญาณฟัง พร้อมกับพูดคำให้ฟังเพียงครั้งเดียว ใช้แท่งไม้ประกอบ หลังจากนั้นครูจะเจียบแล้วให้นักเรียนพูดตาม
- ครูสอนความหมายโดยใช้ภาพ แล้วให้นักเรียนอ่านตามพร้อม ๆ กัน แล้วให้นักเรียนพูดโดยใช้แท่งไม้ทีละคนกลับไปกลับมา 3-4 ครั้ง เป็นการทดสอบว่านักเรียนพูดและเข้าใจความหมายของคำได้ถูกต้องหรือไม่และครูเป็นแบบอย่างได้ชัดเจนเพียงใด
- สอนคำในกลุ่มที่ 1 คำต่อไปจนครบตามขั้นตอน

ง. เปลี่ยนกลุ่มที่ 2 และ 3 เพื่อร่วมกิจกรรมตามลำดับ โดยใช้กิจกรรมในข้อ ค. ตามความเหมาะสมกับคำและความหมาย ซึ่งอาจใช้เฉพาะแท่งไม้หรือรูปภาพประกอบการสอนความหมายและการฝึก

5. เทียบความรู้ เป็นขั้นฝึกและนำไปใช้ หลังจากครูพูดเป็นแบบอย่าง เป็นกิจกรรมของนักเรียนทั้งหมด โดยนักเรียนจะช่วยเหลือและแก้ไขข้อผิดพลาด ให้กัน โดยมีครูคอยเฝ้าดูและช่วยเหลืออยู่ข้างนอก เน้นการแสดงความสามารถในการใช้ภาษา โดยการฝึกพูด

ก. นักเรียนแต่ละกลุ่มแยกกันออกมาฝึกใช้คำที่ ได้ร่วมกิจกรรมและทุกคำที่ ได้ฟัง และสังเกตการณ์

ข. นักเรียนใช้แท่งไม้ เป็นสื่อในการฝึกกลุ่มละ 1 ชุดโดยใช้ทุกคน

ค. นักเรียนฝึกใช้คำทุกคำโดยพยายามพูด ไม่ซ้ำกันภายในกลุ่ม

ง. ครูคอยติดตามดูว่านักเรียนสามารถใช้ภาษากันได้ถูกต้องหรือไม่ โดยคอยสังเกตและให้ความช่วยเหลือ เมื่อเห็นว่ากลุ่มใดต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งครูจะไม่เข้าไปถ้ากลุ่มไม่ต้องการ

6. ดูความเก่ง เป็นการทบทวนคำ ความเข้าใจความหมายหลังจากฝึกใช้ภาษาภายในกลุ่มและเป็นการทดสอบความรู้ เน้นทักษะการอ่านและการเขียน

ก. หลังจากฝึกภายในกลุ่มแล้ว ครูให้สัญญาณกลับมาที่เดิมแล้วทบทวนคำจากแผนภูมิคำให้เป็นรูปประโยค โดยฝึกเป็นรายบุคคล

ข. ให้นักเรียนอ่านคำที่เรียนอีกครั้ง ซึ่งในขั้นนี้ นักเรียนจะอ่านด้วยความเข้าใจความหมายของคำ

ค. ให้นักเรียนเขียนคำที่เรียนทุกคำและแต่งประโยค เพื่อเป็นการทดสอบความเข้าใจและความสามารถ โดยฝึกทักษะเป็นรายบุคคล

แนวการสอนภาษาไทยแก่นักเรียนที่พูดสองภาษา

นักเรียนที่พูดภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทยนั้น ก่อให้เกิดปัญหาในการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นอย่างมาก จึงได้มีนักการศึกษาหลายท่านแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อวิธีการสอนภาษาไทยให้แก่เด็กเรียนที่พูดสองภาษาคงต่อไปนี้

จำนวน คล่องการเขียน (2517) ได้เสนอแนะแนวทางในการสอนนักเรียนที่พูดภาษาถิ่น โดยใช้วิธีการสอนตามหลักภาษาศาสตร์ไว้ ดังนี้

1. การจำกัดวงศัพท์ในการเรียนภาษาไทยในระยะแรก เช่น เลือกคำพื้นฐานหรือคำที่มีความสำคัญต่อชีวิต
2. เมื่อเรียนระบบเสียงของภาษาไทยต้องออกเสียงโดยถูกต้อง คำที่สอนแต่ละคำต้องเตรียมอุปกรณ์การสอน เช่น ของจริง ภาพ ของจำลอง แผนภูมิ เพื่อให้เข้าใจทั้งผู้ฟังและผู้ใช้ภาษา
3. เรียนรู้โครงสร้างของภาษาโดยอาศัยแบบฝึกหัดต่าง ๆ
4. อาศัยการเปรียบเทียบโครงสร้างและศัพท์ ความหมายของคำศัพท์ ความเหมือนและความต่างกันระหว่างภาษาทั้งสอง
5. ใช้กิจกรรมหลาย ๆ อย่าง ฝึกให้เรียนรู้แบบสร้างของประโยค เช่น ฝึกพูด ปากเปล่า เลียนแบบท่าทาง ร้องเพลงประกอบคำ จนเกิดเป็นนิสัยและใช้ได้คล่อง
6. จัดทำหนังสืออ่านโดยเฉพาะ มีการกำหนดคำพื้นฐาน ความยากง่ายของคำให้ต่อเนื่อง
7. ผู้สอนต้องใช้ภาษาที่ถูกต้องและเป็นตัวอย่างแก่ผู้เรียน
8. สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นไทย ๆ เช่น มีหนังสือสมุดภาพ รูปภาพ เครื่องเล่นสำหรับการเรียนภาษาไทย
9. ควรต้องเข้าใจธรรมชาติของภาษาของผู้เรียน เช่น เขมร ส่วย ไม่มีวรรณยุกต์เหมือนภาษาไทย ครูอาจสอนเทียบเสียงวรรณยุกต์ โดยใช้วิธีสอนพูดให้ถูกต้องตามธรรมชาติของคำไทย

ยุพิน พิศิษฐกุล (2517) ได้ให้แนวทางการสอนภาษาไทยแก่เด็กเริ่มเรียนที่มีปัญหาทางภาษา สรุปได้ดังนี้

1. สอนสิ่งที่จะสอนด้วยคำพูดก่อนการสอนเขียน ใช้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน ให้เด็กได้คุ้นเคยเสียก่อน เพราะขั้นแรกในการสอนภาษา ส่วนที่ฝึก คือ หู และลิ้น เท่านั้น
2. ใช้การเปรียบเทียบภาษาถิ่นกับภาษาไทยกลาง จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจและเห็นข้อแตกต่างอย่างชัดเจน การสอนให้นักเรียนพูดจนคล่องปากช่วยให้นักเรียนเขียนผิคน้อยลง

3. การฝึกคำศัพท์ควรจะฝึกเป็นรูปประโยค ไม่ใช่ฝึกเป็นคำ ๆ เมื่อต้องการเน้นคำใดก็ฝึกประโยคนั้น ซ้ำ ๆ จนนักเรียนเข้าใจความหมาย การฝึกครั้งแรกนั้นอาจจะเทียบเสียงเหมือนกันหรือต่างกัน แล้วฝึกกลุ่มคำ ขยายความ สร้างประโยค

4. การเรียนต้องพยายามให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาที่ใกล้เคียงกับการสื่อความหมายในชีวิตจริงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งอาจใช้บทสนทนาสั้น ๆ จากหลักที่ว่า "ภาษาจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีผู้พูดได้ตอบ" ครูจึงควรให้มีการฝึกพูดให้มาก

5. การสอนควรใช้วิธีเรียนปนเล่น ควรมี เพลง เกม และรูปประกอบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนคำศัพท์

การที่จะเรียนรู้ภาษาให้ดีนั้น นักเรียนที่รู้คำศัพท์มากและสามารถนำมาใช้ได้ อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว ย่อมช่วยให้ผลการเรียน ได้ผลดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะความเข้าใจ คำศัพท์ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการอ่าน เพราะหัวใจของการอ่านส่วนหนึ่งอยู่ที่การเข้าใจ ความหมายของคำ ประโยค หรือข้อความที่อ่านซึ่ง ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจคำศัพท์และความเข้าใจในการอ่าน ไว้ดังนี้

พิตรวัลย์ โกวิทวาทิ (2515) ได้ทำการวิจัยสอดคล้องกับ ภาสนีย์ รักษาพรหมณ์ (2524) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจคำศัพท์กับความเข้าใจในการอ่าน โดยใช้แบบทดสอบความเข้าใจคำศัพท์ และแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน ผลปรากฏว่า คำสัมพันธ์อิทธิสัมพันธ์ ระหว่างความเข้าใจคำศัพท์และความเข้าใจในการอ่าน อยู่ใน ระดับสูงแสดงว่าถ้านักเรียนคนใดคนหนึ่ง ได้คะแนนสูงหรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ในเรื่องความ เข้าใจคำศัพท์ ก็จะได้คะแนนสูงหรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ในเรื่องความเข้าใจในการอ่านด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่พูดสองภาษา

โสวัคน์ โสภามผล (2521) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีต่อการใช้แผนการสอนภาษาไทย ใช้กลุ่มตัวอย่างของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ทำการสอนในห้องถิ่นเด็กพูดภาษาเขมร และครูที่สอนในห้องถิ่นที่เด็กพูดภาษาอีสาน (ภาษาลาว) ผลการวิจัยพบว่า ครูที่สอนในห้องถิ่นที่เด็กพูดภาษาเขมร และครูที่สอนในห้องถิ่นเด็กพูดภาษาอีสาน มีความคิดเห็นต่อการใช้แผนการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แตกต่างกัน โดยที่ครูที่ทำการสอนในห้องถิ่นเด็กที่พูดภาษาเขมร มีความเห็นว่า เนื้อหาและจำนวนคำใหม่มีมากเกินไป และยังคงต้องตัดแปลงให้เหมาะสมกับห้องถิ่นด้วย

พัฒนพร สุธิยานุช (2524) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรู้จักและการออกเสียงคำภาษาไทยกลางของเด็กไทยก่อนวัยเรียนที่พูดภาษาเขมร เป็นภาษาพื้นเมืองในจังหวัดสุรินทร์ สรุปว่า คำนามภาษาไทยกลางที่เด็กรู้จักและออกเสียง ได้ถูกต้องโดยเฉลี่ยมี 85 คำ หรือร้อยละ 71.12 จากจำนวนคำนามภาษาไทยกลาง 120 คำ และจัดลำดับคำนามภาษาไทยกลางจากง่ายไปหายาก โดยถือเอาจำนวนร้อยละของเด็กทั้งหมดที่รู้จักและออกเสียงคำนาม แต่ละคำได้ถูกต้องเป็นเกณฑ์ ได้กลุ่มคำนามที่ง่ายมี 23 คำ คำนามที่ค่อนข้างยาก 80 คำ คำนามที่ยากที่สุดมี 17 คำ

โรจน์ ราชประโคน (2526) ได้ศึกษาอิทธิพลของภาษาเขมรที่มีต่อข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการพูดและเขียนภาษาไทย ในด้านเสียง ศัพท์ และโครงสร้างของนักเรียนที่พูดภาษาเขมร ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่พูดภาษาเขมรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นการบันทึกเสียงการเล่าประสบการณ์ การบรรยายภาพและการเขียนเรียงความ ผลการวิจัยพบว่า อิทธิพลของภาษาเขมรที่มีต่อข้อบกพร่องในการพูด ได้แก่ การออกเสียงวรรณยุกต์ การออกเสียงตัวสะกด ข้อบกพร่องในการเขียน ได้แก่ ข้อบกพร่องในการสะกดกาวัดัน การใช้ศัพท์สำนวน

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนคำศัพท์

คาร์ล (Carroll, 1963) แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ทำการศึกษาเรื่อง การสอนภาษาต่างประเทศ ได้กล่าวถึงเรื่องการสอนคำศัพท์ว่าถ้าจะสอนศัพท์ให้ได้ผลจริง ๆ นั้น ในขั้นแรกควรรให้เด็กฟังคำต่าง ๆ ซึ่งปรากฏอยู่ในแบบสร้าง ข้อความที่ผู้ถูกออกมาใน รูปประโยคต่าง ๆ นี้ ต้องพยายามสื่อความหมายของคำศัพท์ให้เด็กเข้าใจคำศัพท์นั้นจริง ๆ เพราะการให้เด็กท่องจำคำศัพท์เป็นแถว ๆ ไป หรือใช้วิธีหาความหมายจากพจนานุกรม ไม่ได้เป็นการทำให้เด็กเรียนรู้คำศัพท์อย่างแท้จริง การสอนคำศัพท์ในวงจำกัด และใช้ กิจกรรมต่าง ๆ ช่วยสอน สอนคำที่เป็นรูปธรรมก่อนที่จะสอนคำที่เป็นนามธรรมการฝึกให้ เด็กใช้คำที่ปรากฏอยู่ในรูปประโยคเสมอ ๆ จะเป็นแนวทางให้เด็กเข้าใจคำศัพท์ต่าง ๆ เมื่อไปปรากฏอยู่ในข้อความที่เด็กอ่าน

มาเฮอร์ (Maher 1975) ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับการสอนคำศัพท์พบว่า คะแนนคำศัพท์เป็นตัวชี้ การตีความเข้าใจทางภาษาได้ และเด็กที่เข้าใจคำศัพท์มากจะ สามารถเดา ความหมายของคำในประโยคได้ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวกับนักเรียนที่พูดสองภาษา

แมคคอนเนลล์ (McConnell, 1980) ได้ศึกษาประสิทธิภาพในการสอนสอง ภาษาเป็นรายบุคคลสำหรับนักเรียนในชั้นมท กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึง เกรดสาม อายุระหว่าง 5 ถึง 9 ขวบ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 1,020 กลุ่ม โดยแบ่งกลุ่ม ตัวอย่างออกเป็นสองพวก (1) กลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยใช้ภาษาสเปนภาษาเดียว (2) กลุ่ม นักเรียนที่เรียนทั้งภาษาสเปนและภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนจากการทดสอบเมื่อเริ่มต้น ด้านคำศัพท์ภาษาสเปน คณิตศาสตร์ของ กลุ่มที่เรียนภาษาสเปนภาษาเดียวจะสูงกว่ากลุ่มที่เรียนทั้งภาษาสเปนและภาษาอังกฤษ
2. คะแนนจากการทดสอบทางคำศัพท์ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และการอ่าน ภาษาอังกฤษ เมื่อเวลาผ่านไป 1/2 ปี ของกลุ่มที่เรียนทั้งภาษาสเปนและภาษาอังกฤษ จะสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ระดับนัยสำคัญ .01

3. เมื่อเวลาผ่านไปเป็น 1 ปี 2 ปี 3 ปี จนครบ 6 ปี ผลการทดสอบทางด้านคำศัพท์ภาษาสเปน คำศัพท์ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนทั้งภาษาสเปนและภาษาอังกฤษจะสูงกว่ากลุ่มที่ใช้สองภาษาเป็นบางส่วน และเด็กที่ใช้ภาษาสเปนภาษาเดียวจะมีคะแนนทางด้านคำศัพท์ภาษาสเปนและคณิตศาสตร์ต่ำสุด

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ทางภาษาให้กับเด็ก โดยการนำเทคนิควิธีสอนที่เหมาะสม เข้ามาใช้จะช่วยพัฒนาความสามารถให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ผู้วิจัยจึงใคร่ศึกษาผลของการใช้ "วิธีเจียบ" โดยใช้แผนการสอนวิธีเจียบว่าจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำศัพท์ภาษาไทย ของนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้เพียงใด

จากความรู้และเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและดำเนินการวิจัยต่อไป